

Kúria végzése

Az ügy száma: Bfv.I.1023/2022/6.

A határozat szintje: felülvizsgálat

A tanács tagjai: Dr. Gimesi Ágnes, a tanács elnöke
Dr. Schmidt Péter, előadó bíró
Dr. Domonyai Alexa, bíró
Dr. Kardos Andrea, bíró
Dr. Tuba István Krisztián, bíró

Az eljárás helye: Budapest

Az eljárás formája: tanácsülés

Az ülés napja: 2023. március 28.

Az ügy tárgya: zaklatás vétsége és más bűncselekmények

Terhelt(ek): Terhelt1

Elsőfok: Esztergomi Járásbíróság, 6.B.74/2020/23., ítélet, előkészítő ülés,
2020. november 19.

Másodfok: Tatabányai Törvényszék, 10.Bf.18/2021/29., ítélet, tanácsülés,
2021. június 1.

Az indítvány előterjesztője: Terhelt1 terhelt

Az indítvány iránya: a terhelt javára

Rendelkező rész

A Kúria a zaklatás vétsége és más bűncselekmények miatt Terhelt1 ellen folyamatban volt büntetőügyben a terhelt által előterjesztett felülvizsgálati indítványt elbírálvá, az Esztergomi Járásbíróság 6.B.74/2020/23. számú és a Tatabányai Törvényszék mint másodfokú bíróság 10.Bf.18/2021/29. számú ítéletét hatályában fenntartja.

A Kúria végzése ellen fellebbezésnek és felülvizsgálatnak nincs helye. Ebben az ügyben az indítvány előterjesztője, valamint azonos tartalommal más jogosult újabb felülvizsgálati indítványt nem nyújthat be.

Indokolás

[1] I. Az Esztergomi Járásbíróság a 2020. november 19. napján megtartott nyilvános előkészítő ülésen meghozott 6.B.74/2020/23. számú ítéletében Terhelt1 terheltet bűnösnek mondta ki folytatólagosan elkövetett zaklatás vétségében [Btk. 222. § (2) bekezdés a) pont] és 2 rendbeli lopás vétségében [Btk. 370. § (1) bekezdés, (2) bekezdés a) pont]. Ezért őt, mint visszaesőt – halmazati büntetésül – 1 év 10 hónap börtön fokozatú szabadságvesztésre és 2 év közügyektől eltiltásra ítélte, valamint vele szemben 80.900 forint erejéig vagyonelkobzást rendelt el. Megállapította, hogy a terhelt feltételes szabadságra nem bocsátható. A bíróság a

Pécsi Törvényszék 7.B.226/2012/189. számú ítéletével kiszabott 9 év szabadságvesztésből engedélyezett feltételes szabadságot megszüntette. Kötelezte a terheltet, hogy az ítélet jogerőre emelkedését követő 15 napon belül fizessen meg 61.800 forintot a magánfélnek, míg ezt meghaladó igényének érvényesítését egyéb törvényes útra utasította. Kötelezte a terheltet a bűnügyi költség és az eljárási illeték megfizetésére.

[2] A terhelt és védője által a büntetés enyhítéséért bejelentett fellebbezés folytán másodfokon eljáró Tatabányai Törvényszék a 2021. június 1. napján tanácsulésen meghozott 10.Bf.18/2021/29. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét annyiban változtatta meg, hogy a terheltet, mint különös visszaesőt tekintette elítéltnak. Egyebekben a járásbíróság ítéletét helybenhagyta azzal, hogy a feltételes szabadság megszüntetésével érintett ügyben másodfokon a Pécsi Ítéltábla hozott ítéletet Bf.I.95/2014/10. számon. A kiszabott szabadságvesztés büntetés végrehajtásába beszámítani rendelte a terhelt által a másodfokú eljárásban 2021. április 7. és 8. napján előzetes fogvatartásban töltött időt. Kötelezte a terheltet a fellebbviteli eljárásban felmerült 11.400 forint bűnügyi költség megfizetésére.

[3] A bíróság jogerős, a vádról rendelkező ügydöntő határozattal szemben Terhelt1 terhelt terjesztett elő felülvizsgálati indítványt. Indítványában a terhelt arra hivatkozott, hogy a terhére rótt zaklatás vétségét nem követte el, ellene a sértett bosszúból tett valótlan tartalmú feljelentést; a sértett, valamint féltestvére hamis váddal jelentették fel azért, mert a feleségét választotta és nem a sértettet. A terhelt emellett hivatkozott arra is, hogy az előkészítő ülést megelőzően halt meg a felesége, akinek a temetését kellett intézni, ezért az előkészítő ülésen nem tudott figyelni, rossz lelkiállapotban volt. Ez indokolta, hogy beismerte azt, amit a féltestvére és a sértett bosszúból talált ki ellene. Mindezek miatt az eljárás megismétlését indítványozta a tanú és a sértett jelenlétében. Ezen túlmenően kifogásolta a vele szemben kiszabott büntetést, amit eltúlzottnak talált.

[4] A Legfőbb Ügyészség BF.1362/2022/2. számú átiratában a felülvizsgálati indítványt részben törvényben kizártnak, részben alaptalannak tartotta. Kifejtette, hogy a Be. 650. § (2) bekezdése, valamint 659. § (1) bekezdése szerint a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének és bizonyítás felvételének nincs helye. A felülvizsgálati eljárásban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó. Mindezekből következik, hogy a jogerős ítéleti tényállás megalapozottsága nem vizsgálható, és nincs lehetőség a bíróságok bizonyítékokat értékelő tevékenységének, s ezen keresztül a bűnösség kérdésének vitatására sem.

[5] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjára figyelemmel a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont I. fordulatainak megfeleltethető részében a felülvizsgálati indítványt alaptalannak tartotta, mert az előkészítő ülés jegyzőkönyvéből megállapítható, hogy a terhelt tisztában volt azzal, az ügyészség milyen tényállások alapján, milyen bűncselekmények elkövetésével vádolta. A bíróság a terheltet a beismerő vallomás elfogadásának feltételeiről és következményeiről kioktatta. A terhelt, miután a felmerülő kérdéseire az eljáró bíró tájékoztatást adott, úgy nyilatkozott, hogy ezeket megértette. A beismerő vallomást a vád ismeretében tette, a nyilatkozat egyértelmű és teljeskörű volt, azt az eljárás iratai alátámasztják. A terhelt beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt ésszerű kétely nem mutatkozott. Utalt arra is, hogy jelen esetben a terhelt a beismerő nyilatkozatát annak elfogadását követően változtatta meg, ami nem eredményezheti a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont I. fordulataiban írt eljárási szabálysértés megállapítását, e körben hivatkozott a BH 2022.121. számon közzétett kúriai döntésre is.

[6] A felülvizsgálati indítvány azon részében, melyben a kiszabott büntetés mértékét vitatta a terhelt, kizártnak tartotta, mert büntető anyagi jogszabálysértés hiányában a kiszabott büntetés önmagában a felülvizsgálat tárgyát nem képezheti.

[7] Mindezek alapján indítványozta, hogy a Kúria a Be. 662. § (1) bekezdése alapján, a Be. 660. § (1) bekezdése szerinti tanácsülésen a felülvizsgálati indítvánnyal támadott ítéleteket hatályában tartsa fenn.

[8] **II.** A terhelt felülvizsgálati indítványa alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása a beismerő nyilatkozat megváltoztatására vonatkozó és a kiszabott büntetést támadó részében a törvényben kizárt, míg a beismerő nyilatkozat elfogadásával kapcsolatos részében alaptalan.

[9] A büntetőeljárásról szóló 2017. évi XC. törvény (a továbbiakban: Be.) XC. Fejezetében meghatározott felülvizsgálat rendkívüli jogorvoslat, amely kizárólag a jogerős ügydöntő határozat egyes, a törvényben meghatározott jogi, és nem ténybeli – a tényállás megalapozottságát, a bizonyítást, a bizonyítékok értékelését, az abból levont következtetést – hibáinak orvoslására szolgál. A felülvizsgálat – szemben a perújítási eljárással – nem a jogerős ügydöntő határozatban megállapított történeti tényállás hibáinak orvoslására szolgál, ezért e rendkívüli jogorvoslatban a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás, az abban megállapított tények, valamint a tényállás megállapításához vezető okfolyamat nem támadható, a lefolytatott bizonyítás, a bizonyítékok értékelése és az abból levont következtetések vizsgálatára nem kerülhet sor.

[10] Felülvizsgálati eljárásnak kizárólag a törvényben meghatározott okokra történő hivatkozással, azok fennállása esetén, a törvényben meghatározott feltételek mellett van helye. A felülvizsgálati okok törvényben meghatározott köre nem bővíthető.

[11] A Be. 650. § (2) bekezdése és a 659. § (1) bekezdése értelmében a felülvizsgálati indítványban a jogerős ügydöntő határozat által megállapított tényállás nem támadható, a felülvizsgálati eljárásban a bizonyítékok ismételt egybevetésének, eltérő értékelésének, valamint bizonyítás felvételének nincs helye, a felülvizsgálati indítvány elbírálásakor a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállás az irányadó.

[12] A Legfőbb Ügyészség következtetése helytálló a tekintetben, hogy a terhelt felülvizsgálati indítványának azon részében, amelyben a korábbi beismerő nyilatkozatával ellentétessé, a zaklatás bűncselekményének elkövetését tagadó nyilatkozatot tett, lényegében korábban tett, a jogerős ügydöntő tényállás megállapításának alapjául szolgáló terhelti vallomásnak tekintendő beismerő nyilatkozatát változtatta meg. A korábbi beismerő vallomás megváltoztatása felülvizsgálati eljárás alapjául nem szolgálhat, mivel a terhelt ezzel ténylegesen a jogerős ügydöntő határozat alapjául szolgáló – a terhelt beismerésén és a tárgyaláshoz való jogáról lemondása alapján a beismerő nyilatkozata elfogadásán alapuló – tényállást támadja. A bíróság a terhelt teljes körű tájékoztatását követően fogadta el, amely kiterjedt arra is, hogy ha a bíróság a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot elfogadja, akkor a vádirati tényállás megalapozottságát és a bűnösség kérdését nem vizsgálja [Be. 500. § (2) bekezdés b) pont], azaz, ha a beismerő nyilatkozat a Be. 504. § (2) bekezdésében írt feltételeknek megfelel és azt a bíróság elfogadja, akkor a törvényi szabályozás értelmében a terhelt kihallgatásán túlmenő bizonyítás lefolytatására nem kerülhet sor. A terhelt indítványa a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényektől eltérő tényekre alapozva kívánja a felülvizsgálati indítvánnyal elérni kívánt célt, a bűnössége hiányának megállapítását elérni, ami tartalma szerint a jogerős ítéletben megállapított tényállástól eltérő tényállás megállapítására irányul, ami a történeti tényállás meg nem engedett támadásának minősül. Mindezek tükrében a felülvizsgálati indítvány ezen része alapján felülvizsgálati eljárás lefolytatása a törvényben kizárt. Felülvizsgálati eljárásban azon indítványt, hogy a terhelt cselekménye nem bűncselekmény, vagy abban a terhelt bűnössége nem állapítható meg, eltérő tényállásra nem, kizárólag a jogerős ügydöntő határozatban megállapított tényállásra lehet alapítani.

[13] Ugyancsak a törvényben kizárt a Be.-ben meghatározott anyagi jogi szabálysértés – a bűncselekmény törvénysértő minősítése, vagy a Btk. más, eltérést nem tűrő szabályának

megsértése – hiányában a jogerős ügydöntő határozatban kiszabott büntetés támadása is [Be. 649. § (1) bekezdés b) pont ba) alpontja]. E törvényi szabályozás alapján önmagában a törvénysértő büntetés nem sérelmezhető, ha azzal együtt a felülvizsgálati indítvány nem állítja azt, hogy a bűncselekményt az ügyben eljáró bíróságok törvénysértően minősítették, illetve nem jelöl meg olyan anyagi jogi – a büntető törvényben meghatározott – szabályt, amelynek megsértése eredményezte a büntetés törvénysértő voltát. A Kúria a BH 2016.264. számon közzétett Bfv.I.415/2016/7. számú végzésében kimondta, a felülvizsgálati eljárásban önmagában a büntetés kiszabási körülmények értékelésének mikéntje nem vizsgálható. Felülvizsgálatnak a törvényes minősítés mellett csak akkor van helye, ha a büntetőjog más szabályának megsértése miatt szabtak ki törvénysértő büntetést vagy alkalmazta törvénysértő intézkedést így a büntetést a bűncselekmény minősítéséhez kapcsolódó büntetési tételkeret megsértésével, avagy az irányadó tételkereten belül ugyan, de a Btk. valamely mérlegelést nem tűrő rendelkezésének megsértésével szabták ki. A büntetéskiszabás önmagában felülvizsgálat tárgyát nem képezheti, így az sem, hogy a bíróságok a büntetéskiszabás során a büntetés céljára, illetőleg a büntetéskiszabás elveire vonatkozó előírásokat, a súlyosító és enyhítő körülményeket miként veszik figyelembe (BH 2005.337.).

[14] A terhelt a felülvizsgálati indítványában a terhére megállapított bűncselekmények törvénysértő minősítését nem állította, illetve a Btk. más – felülvizsgálatot megalapozó – szabályának megsértésére nem hivatkozott, ezért a felülvizsgálati indítványa e részében is a törvényben kizárt.

[15] A Kúria ugyanakkor megállapította, hogy a terheltnek az előkészítő ülésen tett beismerő nyilatkozatával kapcsolatos hivatkozása lényegében a Be. 649. § (2) bekezdés d) pontjában meghatározott felülvizsgálati oknak felel meg.

[16] A Be. 649. § (2) bekezdés d) pontja szerint eljárási szabálysértés miatt felülvizsgálati indítvány terjeszthető elő, ha a bíróság a határozatát a 608. § (1) bekezdésében meghatározott eljárási szabálysértéssel hozta meg. A Be. 608. § (1) bekezdés h) pontja szerint ilyen szabálysértés az is, ha az elsőfokú bíróság a bűnösséget beismerő nyilatkozatot az 504. § (2) bekezdésében meghatározott feltételek hiányában fogadta el.

[17] A Kúria a felülvizsgálati indítványt – a jelen ügyben nem alkalmazható Be. 659. § (3)-(4) bekezdésben meghatározott kivétellel – a megtámadott határozat meghozatala idején hatályos jogszabályok alapján köteles elbírálni [Be. 659. § (2) bekezdés]. Az előkészítő ülés megtartására 2020. november 19. napján került sor.

[18] Az elbíráláskor hatályos Be. 504. § (1) bekezdése szerint, ha a vádlott a bűnösségét beismeri, és a beismeréssel érintett körben a tárgyalásról való jogáról lemond, a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a vádlott kihallgatása alapján vizsgálja meg, hogy a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozatát elfogadja-e. A bíróság a vádlottat a Be. XXX. Fejezet szerint hallgatja ki [Be. 500. § (3) bekezdés]. (E törvényi szabályozás 2021. január 1. napjával módosításra került, mely szerint a vádlott kihallgatása – az előkészítő ülés jellegére figyelemmel – a Be. 504. § (2) bekezdésben meghatározott feltételek vizsgálatára irányul. Ez azonban jelen ügy elbírálására nincs – és a felülvizsgálati indítvány tartalmára tekintettel nem is lehetett volna – kihatással.)

[19] A Be. 504. § (2) bekezdése szerint a bűnösséget beismerő nyilatkozat elfogadásának a feltételei a következők:

- a) a vádlott a nyilatkozatának természetét és elfogadásának következményét megértette,
- b) a vádlott beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt ésszerű kétely nem mutatkozik,
- c) a vádlott bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű és azt az eljárás ügyiratai alátámasztják.

[20] Mindezek alapján a Kúriának azt kellett vizsgálnia, hogy a terhelt az előkészítő ülésen bűnösségét beismerő nyilatkozatával egyidejűleg a beismeréssel érintett körben a tárgyaláshoz való jogáról lemondott-e; a bíróság e tény, az eljárás ügyiratai, valamint a terhelt kihallgatása alapján helyesen jutott-e arra a következtetésre, hogy a terhelt a nyilatkozatának természetét és elfogadásának következményét megértette, továbbá a terhelt beszámítási képessége és beismerésének önkéntessége iránt ésszerű kétely nem mutatkozott; valamint a terhelt bűnösséget beismerő nyilatkozata egyértelmű volt és azt az eljárás ügyiratai alátámasztották.

[21] A Kúria az Esztergomi Járásbíróság 6.B.74/2020/23. számú, a 2020. november 19-én megtartott előkészítő üléséről készült jegyzőkönyv alapján megállapította, hogy az előkészítő ülésen a terhelt és – a kirendelt védője helyett – a helyettes védő szabályszerű idézésre megjelentek, a helyettes védő bírói kérdésre úgy nyilatkozott, hogy az ügyvel kapcsolatos iratokat megkapta és felkészült. Az előkészítő ülésen az ügyész az Esztergomi Járási Ügyészség B.5/2019/26. számú és a B.498/2019/28. számú vádirata ismertetését követően az egyesítésre figyelemmel új mértékes indítványt terjesztett elő arra az esetre, ha a terhelt mindkét bűncselekményben beismeri bűnösségét és lemond a tárgyaláshoz való jogáról. Az eljáró bíró a terheltet részletesen figyelmeztette a Be. 185. § (1) bekezdésében, valamint a Be. 500. § (2) bekezdésében, az 504. §-ban, az 565. § (2) bekezdésében foglaltakra. A figyelmeztetés kiterjedt arra, hogy a bűnösség beismerésére vonatkozó nyilatkozatot milyen körülmények között teheti meg és annak milyen következményei vannak. A terhelt a figyelmeztetést megértette, ugyanakkor a mértékes indítvánnyal, valamint a beismerés jogkövetkezményeivel kapcsolatosan kérdést tett fel, mely alapján a bíró a mértékes indítvánnyal, az ahhoz kapcsolódó jogkövetkezményekről és a fellebbezési lehetőségről részletesen tájékoztatta. A terheltnek lehetősége volt az előkészítő ülésen érdemben vitatni a terhére rótt zaklatás bűncselekményét. A jegyzőkönyv tanúsága szerint azonban a terhelt beismerő nyilatkozatot tett e cselekmény tekintetében is és lemondott a tárgyaláshoz való jogáról. Az e körben általa elmondottak kérdésessé tették azt, hogy a bűncselekmény elkövetését vitatja-e, ezért a bíró erre kifejezett kérdést intézett a terhelt felé, aki úgy nyilatkozott, hogy a zaklatás elkövetését elismeri. Mind a zaklatás, mind a lopás bűncselekménye vonatkozásában beismerte a bűnösségét, a mértékes indítványt elfogadta, a tárgyalásról lemondott. A járásbíróság a 6.B.74/2020/23-I. számú végzésével a bűnösségre is kiterjedő beismerő nyilatkozatát elfogadta, azt megindokolta, melyben hivatkozott a Be. 504. § (2) bekezdésében írt valamennyi feltétel meglétére. A terheltet ezt követően személyi körülményeire is kihallgatta a bíróság, majd a felszólalások után a terhelt azt a kijelentést tette, hogy sajnálja, amit tett és sírva fakadt. Az ítélethozatalt követően a terhelt enyhítésért fellebbezett, jogorvoslati nyilatkozatában nem támadta a bűnössége megállapítását, valamint a vádirati tényállással egyezően megállapított ítéleti tényállást.

[22] Mindezek alapján nem állapítható meg az, hogy a terhelt az előkészítő ülésen lelkiállapota miatt nem értette volna meg a törvényi figyelmeztetéseket és a beismerő nyilatkozata elfogadásának a következményeit. Az előkészítő ülésről készült jegyzőkönyv egyértelműen azt igazolja, hogy a terhelt tisztában volt azzal, hogy mi a célja és következménye a beismerő nyilatkozat megtételének és a tárgyaláshoz való jogáról való lemondásának. A terhelt kérdései között meghatározó részben a mértékes indítványban megjelölt büntetés szerepelt, valamint az, hogy azzal kapcsolatosan jogorvoslati lehetősége miként alakul. Mindezek tükrében a terhelt tisztában volt az eljárás menetével, nyilatkozatának következményével, a szükséges figyelmeztetések megtörténtével, a bíró valamennyi kérdésére válaszolt, a beismerő nyilatkozattal kapcsolatos kérdések tisztázódtak. Mindezekre figyelemmel nem állapítható meg az, hogy a terhelt beismerő nyilatkozatának elfogadására a Be. 504. § (2) bekezdésében foglalt törvényi feltételek hiányában került volna sor.

[23] A Kúria a Bfv.I.639/2021/10. számú döntésében (amely a BH 2022.121. számon is közzétételre került) megállapította: a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont I. fordulatóban írt eljárási szabálysértés tekintetében kizárólag a beismerő nyilatkozat elfogadásáról döntő végzés meghozatala időpontjában fennálló tények és körülmények vizsgálhatók. Olyan tényre, körülményre vagy nyilatkozatra, amelyet a beismerő nyilatkozat elfogadásakor a bíróságnak nem volt lehetősége, illetve nem lett volna kötelessége figyelembe venni, a későbbiekben sem lehet eredményesen hivatkozni. Nem eredményezheti a Be. 608. § (1) bekezdés h) pont I. fordulatóban írt eljárási szabálysértés megállapítását, ha a beismerést elfogadó végzés meghozatalát követően a terhelt a beismerésre és/vagy a tárgyalásról lemondásra irányuló nyilatkozatát megváltoztatja.

[24] Mindezekre figyelemmel a terhelt felülvizsgálati indítványa ebben a tekintetben alaptalan.

[25] A Be. 659. § (5) bekezdése alapján a Kúria a jogerős ügydöntő határozatot – a (6) bekezdésben meghatározott kivétellel – csak a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott részében és csak a felülvizsgálati indítványban meghatározott ok alapján bírálja felül.

[26] Így a Kúria a Be. 659. § (6) bekezdés rendelkezésére figyelemmel, a megtámadott határozatot a Be. 649. § (2) bekezdésében foglalt egyéb eljárási szabálysértések tekintetében is vizsgálta, és megállapította, hogy ilyen, feltétlen hatályon kívül helyezést eredményező eljárási szabálysértés az ügyben nem állapítható meg.

[27] A Be. 662. § (1) bekezdése értelmében a Kúria a felülvizsgálati indítvánnyal megtámadott határozatot nem ügydöntő végzésével hatályában fenntartja, ha a felülvizsgálati indítványnak nem ad helyt.

[28] Mindezekre figyelemmel a Kúria a Be. 660. § (1) bekezdése szerint tanácsulésen, a bíróságok szervezetéről és igazgatásáról szóló 2011. évi CLXI. törvény 10. § (2) bekezdése szerinti összetételben eljárva, a felülvizsgálati indítványt nem kizárt részében elbírálva, az Esztergomi Járásbíróság 6.B.74/2020/23. számú és a Tatabányai Törvényszék 10.Bf.18/2021/29. számú ítéletét hatályában fenntartotta.

[29] A Be. 652. § (6) bekezdése szerint minden jogosult csak egyszer nyújthat be felülvizsgálati indítványt, kivéve, ha az újabb felülvizsgálati indítvány benyújtása a 649. § (3)-(5) bekezdésén alapul.

[30] A Be. 652. § (7) bekezdése alapján felülvizsgálati indítvány ugyanazon tartalommal – még más jogosult által is – csak egyszer nyújtható be.

[31] A Kúria végzése ellen a Be. 6. § (4) bekezdése értelmében fellebbezésnek, a Be. 650. § (1) bekezdés b) pontja alapján pedig felülvizsgálatnak nincs helye.

Budapest, 2023. március 28.

Dr. Gimesi Ágnes s.k. a tanács elnöke, Dr. Schmidt Péter s.k. előadó bíró, Dr. Domonyai Alexa s.k. bíró, Dr. Kardos Andrea s.k. bíró, Dr. Tuba István Krisztián s.k. bíró